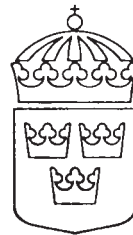

Sveriges internationella överenskommelser

ISSN 1102-3716

Utgiven av Utrikesdepartementet

SÖ 2002: 38

Nr 38

**Samförståndsavtal med Schweiziska edsförbundet om
genomförande av gemensamma aktiviteter i fråga om
militär träning och utbildning för mark- och
flygstridskrafter**

Örnsköldsvik den 24 juni 2002

Regeringen beslutade den 6 juni 2002 att underteckna avtalet. Avtalet trädde i kraft vid undertecknandet.

Memorandum of Understanding between the Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation concerning the execution of common activities regarding military training and education in the field of Land and Air Forces

The Kingdom of Sweden and the Swiss Confederation hereinafter referred to as the Parties have, with the aim of intensifying relations concerning mutual military education and training between the Kingdom of Sweden and Switzerland, reached the following understanding:

Preamble

Considering the long lasting co-operation between the Land and Air Forces of the Kingdom of Sweden and Switzerland;

Desiring of maintaining an active relationship between the Parties' respective Land and Air Forces by which their experience, professional knowledge and training doctrine will be shared for mutual benefit to the extent possible with regard to policies, laws and regulations of the Kingdom of Sweden and of Switzerland;

Having in mind the fact that the Land and Air Forces of both Parties may train and exercise on each other's territory;

Wishing to facilitate the procedures for the preparation and conduct of military training and education.

Section 1 Definitions

For the purpose of this Memorandum of Understanding (MOU) the following definitions will apply:

- a. Host Nation (HN); means the Party in which territory the agreed military training and education will take place,
- b. Sending Nation (SN); means the Party who sends personnel to the HN to participate in such military training and education,
- c. Sending Nation personnel (SN personnel);

Samförståndsavtal mellan Konungariket Sverige och Schweiziska edsförbundet om genomförande av gemensamma aktiviteter i fråga om militär träning och utbildning för mark- och flygstridskrafter

Konungariket Sverige och Schweiziska edsförbundet, nedan kallade parterna, har, i syfte att intensifiera sina förbindelser i fråga om ömsesidig militär träning och utbildning mellan Sverige och Schweiz, ingått följande samförståndsavtal.

Ingress

Parterna beaktar det sedan länge pågående samarbetet mellan svenska och schweiziska mark- och flygstridskrafter,

önskar bibehålla ett aktivt förhållande mellan sina respektive mark- och flygstridskrafter genom vilka deras erfarenhet, yrkesskicklighet och utbildningsdoktrin skall delas till ömsesidig nytta så långt det är möjligt med hänsyn till praxis, lagar och bestämmelser i Sverige och Schweiz,

beaktar att båda parter mark- och flygstridskrafter får träna och utföra övningar inom varandras territorier, samt

önskar underlätta förfarandena för förberedelse och genomförande av militär träning och utbildning.

Avsnitt I Definitioner

För de syften som avses i detta samförståndsavtal gäller följande definitioner.

- a) *värdstat*: den part inom vars territorium den överenskomna militära träningen och utbildningen äger rum.
- b) *sändande stat*: den part som sänder personal till värdstaten för att delta i militär träning och utbildning.
- c) *den sändande statens personal*: personal

means the personnel belonging to the Parties' Land or Air Forces and its employed civilian personnel accompanying such a force.

Section II Purpose

1. This MOU sets out the general terms, conditions and responsibilities for the execution of Land and Air Force activities regarding military education and training including the exchange of knowledge and personnel.

2. This MOU is not intended to supersede national law or international obligations by which the Parties are bound and, in case of conflict, national law and international obligations will prevail. The Parties will notify each other in the case of any conflict arising out of this MOU.

3. All activities of the Parties under this MOU will be subject to the availability of funds appropriated for such activities.

Section III Technical arrangements

1. Detailed arrangements related to specific training and education will be agreed upon in Technical Arrangements (TA). These will be negotiated and concluded separately between the Parties concerning each such project or activity. The TA's will be concluded within the auspices of this MOU.

2. If any inconsistency or ambiguity exists between this MOU and a TA, the MOU will have precedence.

3. In order to facilitate long term planing a TA must be concluded well in advance of the training and education.

Section IV Operational Rules

1. Training and education will be conducted in accordance with the rules and regulations of the HN. Details will be implemented in the TA.

2. The SN personal is allowed to wear its national uniform and insignia as defined by their

som tillhör en parts mark- eller flygstridskrafter och civilanställda som medföljer en sådan styrka.

Avsnitt II Syfte

1. I detta samförståndsavtal anges allmänna villkor, förutsättningar och ansvar för genomförande av aktiviteter med mark- och flygstridskrafter avseende militär träning och utbildning, innefattande kunskaps- och personalutbyte.

2. Detta samförståndsavtal är inte avsett att ersätta nationella lagar eller internationella åtaganden som parterna är bundna av. I fall av oförenlighet, skall nationella lagar och internationella åtaganden ha företräde. Parterna skall meddela varandra om någon oförenlighet skulle uppstå med anledning av detta samförståndsavtal.

3. Alla parternas aktiviteter enligt detta samförståndsavtal skall vara beroende av tillgång till för ändamålet avsatta budgetmedel.

Avsnitt III Tekniska arrangemang

1. Närmare detaljer i fråga om träning och utbildning skall bestämmas i tekniska arrangemang, som skall förhandlas och ingås separat mellan parterna för varje sådant projekt eller sådan aktivitet. De tekniska arrangemangen skall ingås inom ramen för detta samförståndsavtal.

2. Om det skulle föreligga någon oförenlighet eller oklarhet mellan detta samförståndsavtal och ett tekniskt arrangemang, skall samförståndsavtalet ha företräde.

3. För att underlätta den långsiktiga planeringen måste ett tekniskt arrangemang ingås i god tid före träningen eller utbildningen.

Avsnitt IV Bestämmelser för genomförandet

1. Träning och utbildning skall genomföras enligt värstatens regler och bestämmelser. Närmare detaljer skall regleras i de tekniska arrangemangen.

2. Den sändande statens personal har rätt att bära sin nationella uniform och sina tecken

national dress code. Customs of the HN will be observed with respect to wearing civilian clothes.

Section V Clearances

1. The Parties are, within the framework of their respective laws and regulations, obliged to act for a smooth-running crossing of border by persons, vehicles, aeroplanes, equipment and other such goods needed to execute common activities under this MOU.

2. Each Party will be responsible for its own overflight and landing clearances.

3. Aircraft and vehicles in use by the SN will have access to the HN's airspace, airfields and public roads for the preparations, conduct and support of the education or training.

4. Military vehicles in use by the SN will be exempt from any road or other taxes of the HN. The HN accepts as valid, without a driving test or fee, the driving permit or licence or military driving permit issued by the SN to its personnel.

Section VI Safety and security

1. The HN will be responsible for the overall security measures related to an activity unless otherwise agreed upon.

2. The SN will observe its own safety regulations unless HN safety and security regulations are more strict in which case HN regulations will be observed.

3. The Parties and their deployed personnel will respect the HN environmental regulations and procedures, as well as any regulations in respect of the storage, movement or disposal of hazardous materials and ammunitions.

Section VII Flight safety

1. Flight safety is of paramount importance and the highest standards of airmanship are demanded of all participants.

2. The SN is responsible for the airworthiness of its aircraft and equipment.

som de anges i deras uniformsföreskrifter. Värdsnationens seder skall följas vad gäller bärande av civila kläder.

Avsnitt V Bestämmelser för in- och utresa

1. Inom ramen för sina respektive lagar och bestämmelser är parterna skyldiga att tillgodose en smidig gränspassering för personer, fordon, flygplan, utrustning och dylikt som behövs för att genomföra gemensamma aktiviteter enligt detta samförståndsavtal.

2. Varje part skall vara ansvarig för sina egna överflygnings- och landningstillstånd.

3. Flygplan och fordon som används av den sändande staten skall få tillträde till värdstatens luftrum, flygfält och allmänna vägnät i samband med förberedelse och genomförande av och stöd till träningen eller utbildningen.

4. Militärfordon som används av den sändande staten skall vara undantagna från vägavgifter och andra avgifter i värdstaten. Värdstaten skall utan förarprov eller avgift godta körkort eller körtillstånd eller militära körkort utfärdade av den sändande staten för dess personal.

Avsnitt VI Trygghet och säkerhet

1. Om inte annat har överenskommits, skall värdstaten vara ansvarig för de övergripande säkerhetsåtgärder som gäller vid en aktivitet.

2. Den sändande staten skall följa sina egna säkerhetsföreskrifter, såvida inte värdstatens trygghets- och säkerhetsföreskrifter är striktare, i vilket fall värdstatens föreskrifter skall följas.

3. Parterna och deras detacherade personal skall följa värdstatens miljöbestämmelser och förfaranden liksom andra eventuella bestämmelser avseende lagring, överföring eller kvittblivning av farligt gods och ammunition.

Avsnitt VII Flygsäkerhet

1. Flygsäkerheten är av yttersta vikt och de högsta normerna för flygskicklighet skall krävas av alla deltagare.

2. Den sändande staten skall vara ansvarig för sina flygplans och sin utrustnings luftvärdighet.

3. Accidents or incidents that occur on the territory of the HN involving a military aircraft from the SN will be investigated in accordance with the laws and regulations of the HN.

4. If a military aircraft from the SN is involved in an accident the HN will secure the place.

5. Investigators representing the SN authority will have the right to undertake a technical investigation concerning the crash of a SN military aircraft in co-ordination with the HN. SN investigators may be assigned to assist HN investigators and will have full insight in the work of the investigation board. The SN will bear all its costs incurred by participation in an investigation.

Section VIII Weapons and ammunition

1. SN personnel may possess and carry arms and ammunition in accordance with HN laws and on condition that they are authorized to do so by their orders. However, arms and ammunition shall only be carried and used by SN personnel during the education and training to the extent, at such times, and in such areas as determined in the corresponding TA.

2. SN personnel may only use arms in accordance with the laws of the HN.

Section IX Discipline and Jurisdiction

1. The SN personnel will respect the laws, regulations and customs of the HN.

2. Subject to the provisions of this Section:

a. the military authorities of the SN shall have the right to exercise within the HN all criminal and disciplinary jurisdiction conferred on them by the law of the SN over all persons subject to the military law of the State;

b. the authorities of the HN shall have jurisdiction over the SN personnel with respect to offences committed within the territory of the

3. Olyckshändelser eller tillbud som inträffar inom värdstatens territorium, vari ingår ett militärflygplan från den sändande staten, skall utredas i enlighet med värdstatens lagar och bestämmelser.

4. Om ett militärflygplan från den sändande staten är inblandat i en olyckshändelse, skall värdstaten avspärra olycksplatsen.

5. Inspektörer som företräder den sändande statens myndigheter skall ha rätt att företa en teknisk undersökning av en olyckshändelse med militärflygplan från den sändande staten i samarbete med värdstaten. Inspektörer från den sändande staten får utses att biträda inspektörerna från värdstaten och skall hållas helt underrättade om undersökningsgruppens arbete. Den sändande staten skall bära alla sina kostnader som förorsakas av deltagande i en undersökning.

Avsnitt VIII Vapen och ammunition

1. Den sändande statens personal får inneha och bära vapen i enlighet med värdstatens lagar och på villkor att den har tillstånd till detta enligt order. Vapen och ammunition får dock endast bäras och användas av personer från den sändande staten under träningen och utbildningen i den mån, vid sådana tillfällen och på sådana platser som bestäms i respektive tekniskt arrangemang.

2. Den sändande statens personal får endast bruka vapen i enlighet med värdstatens lagar.

Avsnitt IX Disciplin och jurisdiktion

1. Den sändande statens personal är skyldig att följa lagar, bestämmelser och sedvänjor i värdstaten.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i detta avsnitt, skall

a) den sändande statens militärmyndigheter ha rätt att inom värdstaten utöva all straffrättslig och disciplinär jurisdiktion som tillkommer dem enligt den sändande statens lag över alla personer som lyder under den statens militära lagar,

b) värdstatens myndigheter ha jurisdiktion över den sändande statens personal med avseende på brott som begåtts inom värdstatens ter-

HN and punishable by the law of that State.

3. a. The military authorities of the SN shall have the right to exercise exclusive jurisdiction over persons subject to the military law of that State with respect to offences, including offences relating to its security, punishable by the law of the SN, but not by the law of the HN.

b. The authorities of the HN shall have the right to exercise exclusive jurisdiction over SN personnel with respect to offences, including offences relating to the security of that State, punishable by its law but not by the law of the SN.

c. For the purposes of this Section and of paragraph 4 of this Section a security offence against a State shall include:

1. treason against the State;
2. sabotage, espionage or violation of any law relating to official secrets of that State, or secrets relating to the national defense of that State.

4. In case where the right to exercise jurisdiction is concurrent the following rules shall apply:

a. The military authorities of the SN shall have the primary right to exercise jurisdiction over SN personnel in relation to:

1. offences solely against the property or security of that State, or offences solely against the person or property of another SN personnel;
2. offences arising out of any act or omission done in the performance of official duty.

b. In the case of any other offence the authorities of the HN shall have the primary right to exercise jurisdiction.

c. If the State having the primary right decides not to exercise jurisdiction, it shall notify the authorities of the other State as soon as practicable. The authorities of the State having the primary right shall give sympathetic consideration to a request from the authorities of the other State for a waiver of its right in cases where that other State considers such waiver to be of particular importance.

5. The foregoing provisions of this Section shall not imply any right for the military authorities of the SN to exercise jurisdiction over

ritorium och som är straffbara enligt den statens lag.

3. a) Den sändande statens militärmyndigheter skall ha rätt att utöva exklusiv jurisdiktion över personer som lyder under den statens militära lag med avseende på brott, däribland brott mot dess säkerhet, som är straffbara enligt den sändande statens lag men inte enligt värdstatens lag.

b) Världstatens myndigheter skall ha rätt att utöva exklusiv jurisdiktion över den sändande statens personal med avseende på brott, däribland brott mot statens säkerhet, som är straffbara i dess lag men inte i den sändande statens lag.

c) För de syften som avses i detta avsnitt och i punkt 4 nedan skall ett brott mot en stats säkerhet innefatta

- 1) förräderi mot den staten, och
- 2) sabotage, spionage eller brott mot lag som gäller den statens offentliga hemligheter eller hemligheter som avser den statens nationella försvar.

4. I fall där rätten att utöva jurisdiktion tillkommer både värdstaten och den sändande staten skall följande regler gälla.

a) Den sändande statens militärmyndigheter skall stå först i tur till att utöva jurisdiktion över sin personal med avseende på

- 1) brott uteslutande mot den statens egendom eller säkerhet eller brott uteslutande mot en annan sändande stats personals person eller egendom,
- 2) brott som följer av en gärning eller en underlåtenhet som gjorts i tjänsten.

b) Vid andra brott skall värdstatens myndigheter stå först i tur till att utöva jurisdiktion.

c) Om den stat som står först i tur beslutar att inte utöva sin jurisdiktion, skall den underrätta den andra statens myndigheter därom så snart som möjligt. Myndigheterna i den stat som står först i tur skall välvilligt behandla en framställning från den andra statens myndigheter om avstående från sin rätt i fall där den andra staten anser att ett sådant avstående är av särskild betydelse.

5. Föregående bestämmelser i detta avsnitt skall inte innebära rätt för den sändande statens militära myndigheter att utöva jurisdiktion över

persons who are nationals of or ordinarily residents in the HN, unless they are SN personnel.

6. a. The authorities of the Parties shall assist each other in the arrest of SN personnel in the territory of the HN and in handing them over to the authority which is to exercise jurisdiction in accordance with the above provisions.

b. The authorities of the HN shall notify promptly the military authorities of the SN of the arrest of any SN personnel.

c. The custody of an accused SN personnel over which the HN is to exercise jurisdiction shall, if he is in the hands of the SN, remain with that State until he is charged by the HN.

7. a. The authorities of the Parties shall assist each other in the carrying out of all necessary investigations into offences, and in the collection and production of evidence, including the seizure and, in proper cases, the handing over of objects connected with an offence. The handing over of such objects may, however, be made subject to their return within the time specified by the authority delivering them.

b. The authorities of the Parties shall notify one another of the disposition of all cases in which there are concurrent rights to exercise jurisdiction.

8. The HN will not take disciplinary action against SN personnel. The SN is authorized to take appropriate disciplinary measures which are immediately necessary to ensure and maintain order and security within the SN force.

9. While exercising its jurisdiction in conformity with this section the SN will, however, not be allowed to establish a court or executing sentences on the territory of the HN.

Section X Claims

1. Claims arising from or related to the operation of this MOU will be dealt with as follows:

The Parties waive all their claims against

personer som är medborgare eller stadigvarande bosatta i värdstaten, såvida de inte tillhör den sändande statens personal.

6. a) Parternas myndigheter skall biträda varandra i att gripa personer från den sändande staten inom värdstatens territorium och i att överlämna dem till den myndighet som skall utöva jurisdiktion i enlighet med dessa bestämmelser.

b) Vårdstatens myndigheter skall ofördröjligen underrätta den sändande statens militärmyndigheter när någon som tillhör den sändande statens personal har gripits.

c) En anklagad person som tillhör den sändande statens personal över vilken värdstaten skall utöva jurisdiktion skall, om han eller hon befinner sig i den sändande statens förvar, kvarstanna där tills han eller hon anklagas av värdstaten.

7. a) Parternas myndigheter skall biträda varandra med att utföra alla nödvändiga undersökningar om brott och med upptagning och framtagande av bevis, däribland beslag och, i vederbörande fall, överlämnande av föremål som har anknytning till ett brott. Överlämnandet av sådana föremål får dock göras beroende av att de återlämnas inom den tid som anges av den överlämnande myndigheten.

b) Parternas myndigheter skall underrätta varandra om placeringen av fall där det föreligger sammanfallande rättigheter att utöva jurisdiktion.

8. Vårdstaten skall inte vidta disciplinära åtgärder mot den sändande statens personal. Den sändande staten är behörig att vidta sådana lämpliga disciplinåtgärder som är omedelbart nödvändiga för att trygga och vidmakthålla ordning och säkerhet inom den sändande statens styrka.

9. När den sändande staten utövar sin jurisdiktion i enlighet med detta avsnitt får den emellertid inte upprätta en domstol eller verkställa domar inom värdstatens territorium.

Avsnitt X Skadeståndsanspråk

1. Skadeståndsanspråk som härrör från eller sammanhänger med detta samförståndsavtals tillämpning skall behandlas på följande sätt.

Parterna skall avstå från alla skadeståndsan-

each other for damage to any property owned and used by its land, sea or air armed forces, if such damage:

1. Was caused by a person participating in military training and education in the performance of official duties, or

2. Arose from the use of any vehicle, vessel or aircraft owned by the other Party and used by its armed services provided that either the vehicle, vessels or aircraft causing the damage was being used for official purposes, or that the damage was caused to the property being so used.

2. The Parties waive all their claims against each other for injury or death suffered by any person participating in military training and education while such person was engaged in the performance of official duties.

3. Claims, other than contractual claims, not covered by the waivers contained in paragraphs 1 and 2 of this Section, arising out of acts or omissions by SN personnel done in the performance of official duty, or out of acts or omissions for which the SN is responsible, shall be dealt with by the HN in accordance with the following provisions:

a. Claims shall be filed, considered and settled or adjudicated in accordance with the laws and regulations of the HN with respect to claims arising from the activities of its own armed forces.

b. The HN may settle any such claims, and payment of the amount agreed upon or determined by adjudication shall be made by the HN in its currency.

c. Such payment, whether made pursuant to a settlement or to adjudication of the case by a competent tribunal of the HN, or the final adjudication by such a tribunal denying payment, shall be binding and conclusive upon the Parties.

d. Every claim paid by the HN shall be communicated to the SN together with full particulars and a proposed distribution of the costs. In default of a replay within two months, the proposed distribution shall be regarded as accepted.

SN personnel shall not be subject to any proceedings for the enforcement of any judgement given against him in the HN in a matter arising

språk mot varandra för skada på egendom som ägs och används av dess mark-, sjö- eller flygstridskrafter, om skadan

1) vållades i tjänsten av en person som deltar i militär träning och utbildning, eller

2) uppstod genom användning av ett fordon, en farkost eller ett flygplan som ägs av den andra parten och används av dess försvarsmakt, om fordonet, farkosten eller flygplanet som vållade skadan användes i tjänsten eller skadan drabbade egendom använd på sådant sätt.

2. Parterna skall avstå från alla anspråk mot varandra om ersättning för skada eller dödsfall som drabbat en person i tjänsten vid deltagande i militär träning eller utbildning.

3. Andra skadeståndsanspråk än kontraktsbundna som inte täcks av avståenden som avses i punkterna 1 och 2 ovan som vållats av gärningar eller underlåtelser av den sändande statens personal i tjänsten eller av gärningar eller underlåtelser för vilka den sändande staten är ansvarig skall behandlas av värdstaten i enlighet med följande bestämmelser:

a) Skadeståndsanspråk skall anmälas, behandlas, avgöras eller avdömas i enlighet med värdstatens lagar och bestämmelser med avseende på skadeståndsanspråk härrörande från dess egna styrkors aktiviteter.

b) Värdstaten får avgöra sådana skadeståndsanspråk, och betalning av belopp som överenskommit eller bestämt genom tilldömande skall erläggas i värdstatens valuta.

c) Sådan betalning, om den erläggs med stöd av ett avgörande eller ett avdömande av fallet, gjort av en behörig domstol i värdstaten, eller den definitiva domen av en sådan domstol som nekar betalning, skall vara bindande och slutgiltig för parterna.

d) Varje skadeståndsanspråk som betalats av värdstaten skall meddelas den sändande staten tillsammans med fullständiga uppgifter och en föreslagen kostnadsfördelning. I brist på svar inom två månader skall den föreslagna fördelningen betraktas som godtagen.

4. En person från den sändande staten skall inte lagföras för verkställandet av en dom som avkunnats mot honom eller henne i värdstaten i

from the performance of his official duty.

5. Nothing herein shall be construed as waiving the claims or suits of third Parties, that might exist under applicable law.

Section XI Medical and dental support

1. Each Party will guarantee sufficient health insurance for its personnel.

2. The SN personnel will be granted use of facilities for medical and dental care, subject to the same access conditions as service members of the HN. The HN will supply any immediately necessary medical treatment. Costs for any necessary further treatment will be borne by the SN.

Section XII Financial arrangements

1. Each Party will cover its own costs for personnel and equipment when performing activities under this MOU.

2. The Parties will, wherever possible and on a reciprocal basis, balance the accomplished services provided to the other Party.

3. The reciprocal performances will be settled within a term of maximum five years. Any necessary balance may be compensated wherever possible within the framework of other military education or training projects.

4. Costs related to official social events will be borne by the HN.

Section XIII Disclosure of information

Request for information regarding a Party will be referred to that Party.

All classified information and materiel exchanged or generated in connection with this MOU will be used, transmitted, stored, handled and safeguarded in accordance with the relevant security agreements in force between the Kingdom of Sweden and Switzerland.

Section XIV Settlement of disputes

Any dispute arising out of or in connection

ett ärende som härrör från hans eller hennes tjänsteutövning.

5. Ingen bestämmelse i detta avsnitt skall tolkas som ett avstående från anspråk om ersättning eller åtal från tredje mans sida som kan förekomma enligt gällande lag.

Avsnitt XI Läkavård och tandvård

1. Varje part skall tillgodose tillräcklig sjukförsäkring för sin personal.

2. Den sändande statens personal skall ha rätt att utnyttja institutioner för läkavård och tandvård enligt samma bestämmelser om tillträde som gäller för militärpersonal i värdstaten. Värdstaten skall tillhandahålla omedelbart nödvändig läkavård. Kostnaderna för eventuellt nödvändig vidare behandling skall bäras av den sändande staten.

Avsnitt XII Ekonomiska förhållanden

1. Varje part skall täcka sina egna kostnader för personal och utrustning när de utför aktiviteter enligt detta samförståndsavtal.

2. Parterna skall, när det är möjligt och på reciprocitetsbasis, reglera de till den andra parten tillhandahållna tjänsterna.

3. De ömsesidiga tjänsterna skall regleras inom fem år. Eventuella över- eller underskott skall regleras, när så är möjligt, inom ramen för andra militära tränings- eller utbildningsprojekt.

4. Kostnader som sammanhänger med officiella sociala evenemang skall bäras av värdstaten.

Avsnitt XIII Rövande av information

1. Framställningar om information om en part skall hänskjutas till den parten.

2. Sekretessbelagd information och materiel som utväxlats eller genererats i samband med detta samförståndsavtal skall användas, överföras, lagras, hanteras och skyddas i enlighet med gällande säkerhetsskyddsavtal mellan Sverige och Schweiz.

Avsnitt XIV Tvistlösning

Eventuella tvister som uppstår genom eller i

with this MOU will be resolved by means of negotiations and consultations between the Parties, and in no case will it be referred to a third party or to any national or international court of law or tribunal.

Section XV Final provisions

1. This MOU will enter into force on the date of signature.

2. This MOU may be amended by the mutual consent of the Parties. All amendments will be in writing and will become effective upon the date of the last written approval.

3. This MOU may be terminated by either Party by giving a notice in writing.

4. Notwithstanding the termination of this MOU, all matters arising during its operation will continue to be subject to the provisions of the present MOU.

Done in duplicate in Örnköldsvik 24th day of June 2002, in the English language by duly authorised representatives.

For the Kingdom of Sweden
Björn von Sydow
Minister of Defence

For the Swiss Confederation
Samuel Schmid
Chief of the Federal Department of Defence,
Civil Protection and Sports

samband med detta samförståndsavtal skall lösas genom förhandlingar och samråd mellan parterna och inte i något fall hänskjutas till tredje man eller till nationell eller internationell domstol eller tribunal.

Avsnitt XV Slutbestämmelser

1. Detta samförståndsavtal träder i kraft dagen för dess undertecknande.

2. Detta samförståndsavtal kan ändras genom ömsesidigt samtycke av parterna. Alla ändringar skall göras skriftligen och träda i kraft dagen för det senaste skriftliga godkännandet.

3. Detta samförståndsavtal får sägas upp av endera parten genom skriftligt meddelande.

4. Utan hinder av uppsägningen av detta samförståndsavtal, skall alla frågor som uppstår vid dess tillämpning fortsätta att vara underställda bestämmelserna i samförståndsavtalet.

Upprättat i två exemplar i Örnköldsvik den 24 juni 2002 på engelska språket av vederbörligen bemyndigade företrädare.

För Konungariket Sverige:
Björn von Sydow
Försvarsminister

För Schweiziska edsförbundet:
Samuel Schmid
Chef för federala ministeriet för försvar,
civilförsvar och idrott